

Reactie tbv internetconsultatie AMvB gericht op het vergroten van de toegankelijkheid voor burgers met een beperking

Karen Mogendorff

Onderzoek naar toegankelijkheid leert dat als er al aanpassingen worden gepleegd ten behoeve van burgers met een beperking dit nogal eens resulteert in merkwaardige voorzieningen. Bijvoorbeeld er wordt een rolstoeltoilet gerealiseerd met een paar treetjes ervoor of een te smalle deur. Voorzieningen voor burgers met een beperking worden doorgaans ook slecht of knullig aangegeven. Bijvoorbeeld er is een toegankelijke zijingang maar men moet eerst door de ontoegankelijke hoofdingang om te vragen of ze de zijingang willen openen (want op slot). Gegeven dat de hoofdingang ontoegankelijk is, kan men als individu met een beperking niet vragen of de toegankelijke ingang geopend wordt en is de facto de in principe toegankelijke zijingang ontoegankelijk.

Dit zijn maar twee voorbeelden die illustreren dat bij het realiseren van toegankelijkheid nogal eens sprake is van handelingsverlegenheid en dat aanwijzingen om een gebouw of voorziening toegankelijk te maken geen overbodige luxe zijn. Gelukkig zijn er goed uitgewerkte internationale toegankelijkheidsnormen die men als richtlijn zou kunnen gebruiken: de zogenoemde ITS. Niet alle gebouwen kunnen toegankelijk gemaakt worden met de ITS. Het alternatief is dan dat er in overleg met een lokaal patiënten en gehandicapten platform gekeken wordt hoe de toegankelijkheid van het gebouw verbeterd kan worden. Ik vind het onbegrijpelijk en een gemiste kans dat er niet meer concrete aanwijzingen in de AMvB is opgenomen. Heel teleurstellend, toegankelijkheid is immers een voorwaarde voor participatie in de samenleving.

Een ander punt betreft de eis dat meegewogen moet worden hoeveel burgers met uiteenlopende beperkingen gebruik maken van een gebouw of dienst. Welnu, als het gebouw ontoegankelijk is, zullen er weinig burgers met een beperking gebruik van kunnen maken waardoor onterecht het beeld ontstaat dat er geen markt is onder burgers met een beperking. Daarnaast leert de ervaring dat het vaak onderschat wordt hoeveel mensen met een beperking gebruik maken van een gebouw voorziening. Deze zaken kunnen ertoe leiden dat gebouwen en voorzieningen ten onrechte niet of onvoldoende aangepast worden.

Een andere kwestie die onvoldoende naar voren komt in de concepttekst is de veiligheid van burgers met een beperking. Gebrekkige toegankelijkheid van voorzieningen, infrastructuur en gebouwen wil nog weleens leiden tot bijna ongelukken: zoals het net niet overreden worden bij een station dat jarenlang verbouwd en daarom geen eenvoudig en goedkoop realiseerbare noodtoegankelijkheidsvoorzieningen heeft (men vindt dat bij navraag niet nodig want een verbouwing is tijdelijk, een verbouwing kan echter meer dan 10 jaar in beslag nemen), klem komen te zitten tussen deuren die automatisch maar te snel sluiten, deuren die direct eindigen op een trap zonder leuning, enz.

Het zou fijn zijn als de AMvB wat concreter wordt gemaakt, zoals hij nu geformuleerd is heb ik er een hard hoofd in dat toegankelijkheid in NL echt van de grond komt - mede omdat de attitude op dat terrein helaas niet altijd constructief is, c.q. mensen geven nog weleens dat ze het normaal of logisch vinden dat gebouwen - ook openbare - niet toegankelijk zijn voor burgers met een beperking.

Het lijkt me tot slot wenselijk om duidelijk aan te geven waar kennis over het vergroten van toegankelijkheid te halen valt (los van de patiënten en gehandicaptenverenigingen) - er zijn goede instructie en handboeken beschikbaar. De AMvB zoals nu geformuleerd nodigt ondernemers en beheerders van de openbare ruimte eerder uit om zelf opnieuw het wiel uit te vinden dan gebruik te maken van reeds bestaande en vastgelegde kennis. Dat is niet alleen zonde maar kan ook tot verspilling van tijd en geld leiden voor zowel degenen die de toegankelijkheid geleidelijk aan moeten vergroten als ook voor burgers met een functiebeperking zelf die telkens opnieuw en vaak tevergeefs de toegankelijkheid van een gebouw moeten aankaarten.